

آمادگی فناوریها در برابر بلایا

مخاطره چیست؟

مخاطره اتفاق فیزیکی یا پدیده‌های است که میتواند بالقوه خسارتزا باشد (البته نه الزاماً)! این خسارت میتواند جانی، مالی یا عملکردی باشد. مخاطرات به انواع زیر تقسیم میشوند:

(۱) مخاطرات طبیعی که به سه دسته زیر تقسیم میشوند:

با منشاء زمینی مانند زلزله، آتشفشان، سونامی با منشاء آب وهوایی مانند سیل، توفان، خشکسالی، رانش زمین با منشاء زیستی مانند همه گیری گسترده بیماریها (وبا، آنفلوآنزا و...)

(۲) مخاطرات انسان ساخت:

منشاء آنها فعالیتهای بشر است و می تواند عمدی یا غیرعمدی باشد، مانند آلودگیهای صنعتی، انتشار مواد هسته ای و رادیواکتیو، زباله های سمی، شکستن سدها، حوادث حمل و نقل، حوادث صنعتی، انفجار و آتش سوزی.

آسیب پذیری چیست؟

آسیب پذیری همان شرایطی است که باعث میشود ما در اثر یک مخاطره آسیب ببینیم. مثال: زلزله خود به خود بد نیست، بلکه عدم آمادگی و مقاوم نبودن ساختمانها آن را خطرناک میکند. در چهار زمینه زیر میتوانیم آسیبپذیر باشیم:

- آسیب پذیری سازه‌های: مثل مقاوم نبودن دیوارها، سقفها و ستونها
- آسیب پذیری غیرسازه‌ای: مثل محکم نبودن کمد به دیوار، فرسوده بودن سیمهای برق، بسته بودن مسیرهای خروج اضطراری و غیره
- آسیب پذیری فردی: مثل سالمند بودن، بارداری، کودک بودن، معلولیت و بیماری
- آسیب پذیری عملکردی: مثل نداشتن برنامه تخلیه، نداشتن کیف اضطراری و غیره

تمرین های خانوار جهت ارتقای آمادگی در برابر بلایا

جلسه برنامه ریزی خانوار در برابر بلایا:

اعضای خانوار باید حداقل یکبار در سال (ترجیحاً هر ۳ ماه یکبار) دور هم جمع شوند و درباره مسایل زیر گفتگو کنند: (۱) چه مخاطراتی خانوار را تهدید میکند؟ (۲) مهمترین این مخاطرات کدامند؟ (۳) خانواده چه راه حل هایی را باید مورد توجه قرار دهد تا برای مدیریت این مخاطرات آماده باشد؟

رسم نقشه خطر

برای رسم نقشه میتوانید مراحل زیر را طی کنید:

- (تصور کنید خانه را از بالا، بدون سقف ببینید): * دیوار دور خانه * در ورودی * دیوارهای آشپزخانه، اتاقها، هال، سرویس و ... * نقاط خطر با ضربدر (x) قرمز (نقاط خطر جاهایی است که احتمال سقوط اشیا و شکستن شیشه و ... وجود دارد). * نقاط امن برای پناه گرفتن با بعلاوه (+) سبز (نقاط امن مانند چارچوب درهای محکم، گوشه های اتاق و کنار ستونها و ...)
- سعی کنید نقاط خطر را برطرف کنید و آنها را تبدیل به بعلاوه (+) آبی کنید.

ارزیابی غیرسازه ای :

استاندارد ساخت ساختمانها در خصوص زلزله به آیین نامه 2800 معروف است. ☸ در خصوص سیل، لازم است که ساختمان در حریم رودخانه ها ساخته نشود و در مناطق سیل خیز با محاسبه اینکه در صورت وقوع سیل، سطح آب به چه میزان بالا خواهد آمد، ارتفاع ساختمان از زمین محاسبه میشود. ☸ در خصوص توفان، بسته به پیش بینی سرعت باد، مقاومت مورد نیاز سازه توسط مهندسين تعیین میشود.

کاهش آسیب پذیری غیرسازه ای عبارتند از:

- ۱ حذف عامل: مثلاً حذف یک شی دکوری غیر ضروری
- ۲ جابه جا کردن عامل: مثلاً جا به جا کردن یک گلدان یا شی سنگین از بالای کمد، قرار دادن اشیای سنگین و خطرناک در طبقات پایینی کابینتها، برداشتن تخت بچه از کنار یک شیشه بزرگ
- ۳ محکم کردن عامل در جای خود: مثلاً محکم کردن کمدها یا بوفه دکوری به دیوار، نصب قفل به در کابینت ها، لمینت کردن شیشهها
- ۴ تغییر شکل عامل: مثلاً تغییر درها به گونهای که همواره به بیرون باز شوند. (گیرکردن در پشت در بسته، باعث مرگ و زیر آوار ماندن بسیاری از هموطنان عزیزمان شده است)
- ۵ نصب سامانه های هشدار اولیه: مانند نصب هشداردهنده های دود آتش در منزل و اطلاع داشتن خانوار در برنامه هشدار اولیه مخاطرات مهم آب و هوایی مانند سیل و توفان) تعمیر تأسیسات: مثلاً با بررسی فرسودگی سیمهای برق، لوله ها و شیرهای گاز و تعمیر آنها

کیف اضطراری

هر خانوار باید دارای یک کیف اضطراری در منزل و ترجیحاً یک کیف اضطراری در صندوق عقب ماشین باشد. و همه افراد خانوار از وجود آن باخبر باشند. کیف اضطراری خانواده باید دارای این اقلام باشد:

جعبه کمکهای اولیه، چراغ قوه با باتری اضافه، رادیو با باتری اضافه، پول، مدارک مهم (شناسنامه، اسناد زمین، شماره تلفنهای ضروری، دستکش لاستیکی، لباس ضدآب، مواد غذایی خشک/ کنسرو، کنسرو بازکن، وسایلی مانند چاقو، طناب و ...، آب، وسایل ویژه نوزادان / سالمندان / بیماران، وسایل زنان (نوار بهداشتی، قرص ضد بارداری)، لباس (گرم، زیر...) چند جفت کفش محکم و بادوام و آنچه که برای فرد عزیز است.

برنامه ارتباطی خانواده در شرایط اضطراری و بلایا

- همه افراد خانواده باید شماره تلفن یکی از بستگان قابل اطمینان در سایر نقاط شهر یا شهرهای دیگر را از حفظ بدانند.
- محل تجمع خانواده بعد از وقوع یک حادثه باید از قبل تعیین شود تا در صورت خراب شدن منزل و گم شدن افراد، در نهایت در یکجا بتوانند همدیگر را پیدا کنند؛ مثلاً یک میدان، مسجد محل و غیره.
- تعیین محلی که اعضای خانواده بتوانند برای هم پیغام بگذارند و آن را روی دیوار یا جایی نصب کنند تا بتوانند از اوضاع هم با خبر شوند.

برنامه تخلیه منزل در شرایط اضطراری:

- در هر خانواده باید برنامه تخلیه در شرایط اضطراری تعریف و توسط افراد خانوار تمرین شود. تخلیه منزل در موارد زیر صورت میگیرد:
- پس از وقوع یک زلزله (البته بعد از اطمینان از تمام شدن لرزههای آن) در هنگام وقوع زلزله فقط باید در نقاط امن ساختمان پناه بگیرید. مگر در منازل یک طبقه‌ای که مطمئن هستید بلافاصله وارد حیاط میشوید
 - قبل از وقوع سیل یا توفان بر اساس هشدار رسانه ها و مسوولین در برنامه تخلیه موارد زیر باید مدنظر باشند:
- ۱) از قبل محلی را برای جمع شدن خانواده مشخص کنید. در خصوص سیل، یک منطقه مرتفع را مشخص کنید.
 - ۲) با آرامش خارج شوید.
 - ۳) قبل از خروج، کیف اضطراری خود را بردارید.
 - ۴) به افراد آسیب پذیر شامل افراد بیمار، زنان تازه زایمان کرده/ زنان باردار، کودکان، (... کمک کنید.
 - ۵) شیر گاز را ببندید.
 - ۶) کنتور برق را قطع کنید.
 - ۷) در را پشت سر خود قفل کنید.